

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISK DAGBLADET

Kolmapäeval, 31. dets. 1975
Nr. 100 (4090)

17. aastakäik

Invandrarverketi ajakiri: Määratud summad ei piisa vähemuste pressi toetamiseks

Invandrarverketi ajakiri "Ny i Sverige" veergudel puudutab Ann-Kristin Olofsson sisserändajate ja vähemuste organisatsioonide ja ajalehtede toetamist nende 3,8 miljoni kroonise summaga, mida riigipäev selleks otstarbeks vabaks andis. Nagu kirjutisest selgub, osutus toetus soomlaste keskorganisatsioonile Soome seltside liidule Rootsis suurimaks – 600.000 krooni, millele liisandub soomerootslaste keskkühingule Rootsis antud 100.000 krooni. Seitsme rahvuse seas olid eestlased 150.000 krooniga (jaotatud Eesti Komitee ja REE vahel võrdseks) neljandal kohal toetuse suuruse poolest.

Nagu autor märgib, laanud sellele n.a. projektitoetused nendele organisatsioonidele, kes osa ei saa peatoetusest, samuti rootsi ameti-

lingutele ja omavalitsustele vähemustega ühenduses seisevateks ürituskavadeks. Peasummad üle jäänud 2,2 miljonit ei jätku kuigi kaugel

le, arvab Ann-Kristin Olsson, juhtides tähelepanu toetussüsteemide suurele arvule. Kuna selles olukorras toetus ainult Järg lk. 7

Eesti õpetaja ordinatsioon

Pühapäeval, 21. detsembril oli eesti ev. luteri kiriku elus oluline sündmus – Stockholm Jakobli kirikus ordineeris peapiiskop Konrad Veem noore usuteadlase Thomas Vaga EELK kirikuõpetajaks. Sündmust jälgis rohkearvuline kirikulaste hulk.

Thomas Vaga sooritas oma prooviaasta Stockholm peapiiskoplikus koguduses õp. August Raiduri juures, usuteaduslikud õpingud on ta teostanud Helsingi ülikooli usuteaduskonnas. Thomas Vaga on varem USA-s lõpetanud ülikooli a. 1969 põhiho-

loogia alal. USA-st oli ordinatsioonile puhul saabunud külla ka ordineeritava ema ja Soomest abikaasa vanemad.

Peapiiskoppi assistentideks olid Jakob Aunver, praost Richard Koolmeister, õpetaja August Raidur ja Ja-

kobi rootsi koguduse peaõpetaja Erik Fridblom.

Vasakpoolsel pildil õnnistamise moment, kus peapiiskop ja vaimulikud on asetanud käed ordineeritava Thomas Vaga pea peale (vasakult August Raidur, Rich. Kool-

meister, Konrad Veem, Jakob Aunver ja Erik Fridblom), paremal peapiiskop pärast ordinatooni uue õpetaja Thomas Vaga ja tema prooviaasta juhendaja õp. August Kaiduriga

(EPL-fotod LEPPER)

Kongress selgitab oma balti otsuse lähemat tausta

WASHINGTON (VES) – Esindajatekoja Internatsionaalsete Suhete Komitee nimel esitas komitee liige, Florida delegaat Dante B. Fascell Esindajatekojale ca 2000 sõnast koosneva seletuskirja House Resolution 864 kohta. Seletuskirja kirjeldab olukorda Eestis, Lätis ja Leedus ja põhjendab USA rahvaesinduse seisukohta, et ei tule tunnustada Balti riikide vägivaldset vallutamist ja annekteerimist N. Liidu poolt. Esindajatekoda otsustas: võtta seletuskirja vastu kui House Resolution 864 juurde kuuluv dokument ja trükkida see Kongressi ametliku väljaandena.

Samuti sai allkomitee üla- ning ameerika ajakirjandus- tselikku materjali Balti etni- sest. Kogutud materjali põ- hjal asus alul allkomitee ja

sils ka peakomitee seiskohale, et seoses Helsingi konverentsi Järg lk. 7

Palme selgitab miks Tallinnas asetati pärg

Peaminister Olof Palmelt saabus neil päevil vastus Esinduse märgukirjale 23. juulist, mis esitati Ü.E. Kesknõukogu ülesandel ning puudutas rootsi laevastiku külaskäiku Tallinnasse k.a. mais ja muu hulgas ka seal toimunud pärjapanekut "Tallinna vabastajate" ausambale.

Peaminister oma vastuses mainib: "Rootsi laevastik külastab kõiki naabermaid. Et käesoleval juhul külastus toimus Tallinnasse, selleks oli puhtpraktilised põhjused. Rootsi laevastik on balti sadamaid muuseumis külastanud alates 1956.a.

Laevastiku visiididel vä- koostatud kava järgi ka pär- lamasadesse on reeglina pro- japaneet monele mälestus- grammis pererahva poolt Järg lk. 7

HEAD UUT AASTAT soovib EPL

EPL

Kolmapäeval, 31. dets. 1975

AASTA 75

Nüüd oleme läbi lugenud 1975. aasta aasta sündmusraamatu, mille moodustavad aastavahetusel saime almanahi, mida see siin seab. Aastamütside "detente" oli pahaendeline ja peab tunnustama, et see tendents oli suurem osa aastas. Karta oli, et Balti riikide veel juridiilist edasikestmist kasutatakse rahvusvahelises peenrahana kahe suurtiigi omavahelises kauplemises.

Balti grupid USA-s ja kogu maailmas asusid hääreleisuse, et ohtu tõrjuda, seda eriti eestlased, lätlased ja leedulased Ameerikas, kes kohalikus ühiskonnas kokku omavad küllalt suure arvu, et nendega valimistel tuleb arvestada. Tuhanded kirjad voolasid Valgesse Majja ja juhtivatele kongressi liikmetele, millest tuleb märkida, et need on selgumad: USA "libisemine" selles küsimuses on peatunud. Mitte ainult presidenti heisingi-eelsele vastuvõtule antud lubadustega, vaid ka rahvaesinduse üksmeelse otsusega. Ja kui nüüd, alles paar nädalat tagasi, kõneldi võimlikust Balti raadiosaadete lõpetamisest ühenduses valituse kokkukohu-programmiga, siis nüüd on ka selles punktis tulnud ametlik rahustus: kokkukohu ei teostata Balti rahvaste informatsioonil arvel.

Nii siis võime rahul olla möödunud aasta ohtude pareerimisvõimega, mis on osutunud efektiivsemaks kui julgusime ise uskuda. Seda tänu asjaoluile, et vaba eestluse võitlus kodus ja eest koostööd naabritega ole lõpunud. Samal ajal võib argata ka üldist "detentatise" jähinemist. Ikka enam akkab ilmuma, et N. Liiduile i Helsingi-konvrent vaid makasupõhikaks suitsuakats agressiivsetele ettevalmistustele. Lääs tootas respektiida pärastajaga N. Liidu vägivallapõhise ja sai vastuseks N. Liidu nõusoleku humanisuse suurendamiseks perekondade ühendamisest, inimeste ja ideede liikumisele ida ja lääne vahel jne.

Lubadus, mille pidamine ilmselt ei nõu sobivat Kremlile, nagu on näidanud pidevad läänest üksikjuhtudel koostööd protestid humanisuse küsimuses (siin Rootsis näit. Agapovi j.t. juhtumid). "Helsingi konvrentsi järel ei ole N. Liidus esinenud ainustki tõendit suurema vabaduse tekkimisest inimeste jaoks alal." Üles Nobeli rahuaunina laureaat Andrei Sahharov oma kõnes, mille os-

los auhinna vastuvõtmisel ette kandis tema abikaasa, kuma N. Liidu võimud ta meest ei lubanud maalt välja sõita – saatus, mis tabab miljoneid teisi riisimulisi N. Liidu rahvaste vanglas.

Helsingi-dokumendil oli võimalik plussiks see, et lääs ja lääne avalik arvamine seda tõsiselt võtsid ja nii valisid on vaadanud ida suunas, kuidas seal praktiliselt rakendatakse liberaliseerimislubadusi.

Lääne avalik arvamine on viimasel ajal muutumas üha kriitilisemaks N. Liidu diktaatori vastu ja seda osalt asjaolu tõttu, et maailmakommunism on küllunud riivaltisevateks poolteks. Kommunistlik Hiina ja Mao Tse-Tungi pooldajad läänest on asunud paljastama N. Liidu imperialismi ja vägivalda vähemuse, m.h. Balti rahvaste vastu.

Sealjuures on paljastunud n. n. "nõukogude rahutahte" tegelikud küljed: halvast varjatud sekkumine lääne sfääris Portugali revolutsiooni, avalik tungimine Aafrikasse, et asendada lääne kolonialistide, nagu Angoola, kus omavahel võitlevate "vabadusliikumiste" taga ühtlasi poolt seisab oma relvadega ja satelliitmaade sõduritega N. Liit, teisel pool aga N. Liidu Aafrika-hegemoniat takistada püüdnud naabrid ja USA.

Sellesse olukorda tõi kummalise pöörde USA kongressi keeld valitsusele mitte anda abi võitluseks N. Liidu sõjalisele satelliitlikumise vastu, mis võib järelikult lõppeda venelaste kannakinnitusega selles maailmaosas. Kongress näib olevat paanilises mures uute "vietnamide" ees, mure, mis kipub aga hävitama USA toetusest olenevate rahvaste usku, et see toetus kehtib kui midagi tõelist ja dramaatilist juhtub. Tee USA järeleandmispoliitika muutmiseni on pikem kui N. Liidu agressiivsus areng.

1975. a. aastal on maailmaorganisatsioon UNO paltnud silma sagedi kui N. Liidu ja kommunistlike riikide mängufoorum. Arengumaad on üksteise järele muutunud diktaatorideks ja just vasakäärmuslikeks. Tulemuseks on, et liikmekonnast ainult veerand on demokraatiad ja nendel on üha vähem ühtlase maailma asjades. Näiteks oli viimati sionismi rassismiks kullutamise otsus araablaste heameeleks, kes teatavasti mõeldud maailmaasjades just seiskid Jeruusalemma suurmuul kaudu eriti lähedases ühenduses rassistliku Hitleri-režiimiga, kes juute surmaga aitas.

Ja nüüd on äkki ohvrid "rassistid" ja otsustajate juhiks on N. Liit, kus juudivaenulikus, antisemitismis, on juha astaid olnud peidetud pseudonüümi "sionismivastase" varju.

Astume uude aastasse oma sisesektoris pärast perioodi, kus riik radikaalselt muutis oma vähemustepoliitikat ja kus toetus langes ka eesti organisatsioonidele ja kultuurilistele pürgimustele. See annab lootusi suuremaks efektiivsuseks, kusjuures tuleb vältida muutmist tavaliseks "bidragi" amabit-sioonideta nautijaks.

Eesti rahvusgrupp saab toetuse pärast kolme aastakümnet, samal ajal kui mitmed

NY LAG om terrängkörning

En ny terrängkörningslag träder i kraft den 1 januari 1976. Lagen förbjuder terrängkörning med terrängfordon och motorfordon dels på barmark i hela landet, dels på snötäckt mark i alla

skogsfyringringar och i vissa områden i fjälltrakterna. Dessa områden ska fastställas senare. Undantag görs för nyttrafik.

Snötäckt mark

Terrängkörning på snötäckt mark får inte förekomma i skogsfyringringar, om det inte är uppenbart att körning kan ske utan risk för skada på skogen. Med skogsfyringring menas plantskog och ungskog. Förbudet gäller inte om skogen har större medelhöjd än två meter över snötäcket.

Man kommer inte heller att få köra inom känsliga vildmarksområden i fjäll-

trakterna. Regeringen fastställer förbudsområden efter samråd med bl.a. kommunerna. Hänsyn kommer att tas till ortsbefolkningens intressen. Speciella skoterleder ska kunna anordnas. Till dess regeringen beslutat om förbudsområden gäller nuvarande regler. Länsstyrelse kan förbjuda eller begränsa terrängkörning också inom andra områden.

Barmark

Förbudet mot att köra på barmark gäller områden, som inte kan anses som väg, i första hand åker, äng, park och obanat naturområde. Förbudet gäller

inte traktorer och motorredskap; inte heller körning på isbelagda sjöar eller vattendrag.

Undantag

Undantag från barmarksförbudet görs bland annat för:

- jordbruk, skogsbruk, och i direkt samband med renskötsel,
- enskild utfartsled och enskild led i terrängen avsedd för motorfordon,
- tomt, järnvägsområde, fabriksområde och annan arbetsplats,
- särskilt anordnat tävlings- eller övningsområde,
- läkare, sjukvårdspersonal, sjuktransport och räddningstjänst,
- parkering i anslutning till väg.

Obs! Det är förbjudet att på terrängfordon medföra jaktvapen.

JORDBRUKSDEPARTEMENTET NATURVÅRDSVERKET

Särskilda bestämmelser gäller för försvaret och civilförsvaret.

För tävling, träning eller uppvisning med motorfordon utanför särskilt anordnade områden kan länsstyrelse medge undantag.

Länsstyrelse kan dessutom medge ytterligare undantag.

EESTI PÄEVALEHT

Eestike Päevaleht
Peatoimetaja Jüri Koka
Vastutav väljaandja
(ansv. üt.)
Arvi Moor

Toimetaja ja tallitus:
EESTI MAJAS Stockholm:
Wallingatan 32, 1 tr.
Postiaadress: Box 607
101 29 Stockholm 1
Telefon 21 84 46

Toimetaja ja Eeskilutaja Jüri Koka
Andr. Eesti Päevaleht, Box 120,
651 02 Eeskilutaja, tel. 016/14 77 72
Telemispostireg. nr. 15 67 70-6
Kulutusarvete postireg. 60 59 00-0
Eesti Päevaleht Forlags AB,
Stockholm

Telemisregistratsioonid

Aasta
Tasumise (4 kuud) kr. 215.—
Kuu kr. 78.—
Kuu kr. 21.—

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT
FORLAGS AB
Trükkija: Eeskilutaja Kirutens
Trücker: AB Eeskilutaja 1975

ja kirjasaõna elavana holda
võõrsil.

Selles lootuses, et sedan suudame, soovime kõigile eestlastele HEAD UUT AASTAT.

KLA

Kes teab?

Otsitakse Saksamaal Eschweges 2. märtsil 1975 surnud JOHANNES VAINULA omaseid ja pärijaid. Teadaida Eesti Komiteele, tel. 08/11 59 78.

Probleemid Nobeli kirjandus-auhinna laureaadi leidmisel

Stockholmis tähistati Nobeli päeva ja kuningas jagas pldulikult laureaatidele välja Nobeli auhindu, millistest traditsiooni kohaselt enim tähelepanu äratav kirjandusauhind ja selle laureaat. Sellepärast, et see on maailma lühikirjandusliku loomingu kõrgeim hinnang. Uusi suuri kirjandusauhindu on rohkemsti organiseeritud, aga sellist kõrgastat pole ükski saavutanud. Muidugi tagab Nobeli auhinna koha selle kolmveerandajandi pikkune ajalugu, muutes surematuks, aga osaliselt siiski ka unustatuks, suure arvu 20. sajandi kirjanikke, esseiste ja luuletajaid.

Korduvalt on Rootsi akadeemiad, kui lgaastase laureaadi valiku tegijad, süüdistatud poliitiliste värvingu andmisel selle suure rahasumma jagamisel, mis mõnikord näib isegi teatava õigustuse omanav, aga teinekord on see vaid erirahvuste vaheliste vastuolude reageering, kuna iga rahvas esitab oma loojad ja lelab, et just need on õigustatud auhinna ja tunnustust saama, sest enamuses auhinnaastatud on nii kõrges eas, et see auhinnaasumma nalle elus enam palju ei võimalda.

Paaril korral on kandidaadiks olnud ka mele poolest Marie Under, kellest kahjuks on valiku tegemisel mööda mindud.

Hiljuti vaatas rootsi literaat Leif Sjöberg auhindamise ümber olevaid probleeme (BA 49:3) küsides sealjuures, milks mõne rahvuse kirjanikud on saanud rohkem kui teised auhindu ja kas see on olnud Rootsi akadeemia mõne kultuuripiirkonna eelistamisest. Nii on prantslased saanud seni kakskestist auhinna — Anatole France, Andre Gide, Francois Mauriac, Albert Camus, Saint-John Perse, Jean-Paul Sartre ja prantslane-irlane Samuel Beckett. Nii võiks rääkida prantslastest kui eelistatud autoreist.

Inglastele on R. Kipling, B. Shaw, J. Galsworthy, W. Yeats (irlane), T.S. Eliot (Ameerika sünninud), B. Russell ja W. Churchill: loovs viimast polnud kirjanikuks loovs mõttes. Ameerika on andnud E. O'Neill, W. Faulkneri ja E. Hemingway, Saksamaa Thomas Manni, Herman Hesse, Nelly Sachs ja H. Böll. Ka ita: at on mõned kuulsikud nimetanud rootslaste lemmikuks.

Sjöberg leiab, et peamine põhjus, milks germaani ja romaani keeled on olnud suurema tähelepanu osalised, seisab selles, et neid keeli valdavalt Rootsi akadeemia liikmed samahästi kui oma keeli.

Kuid eelpoolnimetatud laureaadide kõrval on auhinna saajad ka poola, belgia, india, soome, jugoslaavia ja kreeka keeltepiirkondadest, millest tuleb järeldada, et akadeemia liikmed suudavad küllaltki internatsionaalselt kirjandust jälgida. Eriti kui, et laureaat on ka tsahiil, guatemala,

israeli, jaapani ja vene kirjanduspiirkondadest. Muidugi on tänapäeva maailmakirjanduse jälgimine selline suur ülesanne, et mõned mõddavaatamised ja vilutaskmised on paratamatud. Maailmas on sadu keeli ja akadeemikud ning nende kirjavahetajad ei suuda kõiki teoseid originaalkeeltes lugeda. Almut suurkeeltes kirjutavad autorid võivad öelda inglase Anthony Burgess'i eeskujul, et "igatiks kes soovib mind lugeda, õppigu parem ära inglise keel".

Sellist arveantustust ei saa viiksemate keeltepiirkondade loovad autorid enestele lubada.

Kui jaapani kirjanik Yasunari Kawabata lõpuks sai 1968.a. auhinna, oli akadeemia tema loomingut enne uurinud neli aastat ja need old asjatundjad omal alal, kes vaadeldavasse loomingusse tungisid, neist sobivamad tõikmiks väljavalisid ja nalle kirjastajad leidsid, sest Rootsis on raamatuturu ja auhinnamistamise vahel siiski teatud side, mis ei eksisteeri ärilises Ameerikas.

Viimastel aastatel on üle 100 kandidaadil esitatud Nobeli kirjandusauhinna saamiseks. Need on tulnud mitmelt erimaalt ja paljud neist on sama kandidaadid korduvalt esitanud. Kuidas suudab Rootsi akadeemia teha kindlaks valitavad?

Almut need, kel on võimalik olnud viiskümend aastat hiljem avalikkuksle võimaldatavaid protokolle lugeda, võivad näha seda detailiselt deikaatset kõiku.

Rootsi akadeemia nimetat spetsiaalse Nobeli komitee, tavaltiselt on selles 5 kuni 6 liiget, kes "kur-nab" pika kandidaadite nimekirja läbi kuni järele on jäänud 6 või 8. Need finalistid antakse üksikute liikmete kätte uuesti uurimiseks, analüüsimiseks ja väärastamiseks, misjärgi aruandja kirjaliku ja suulise raportida oma hinnangu annab kuni teatav vääruseaste on kandidaatide keskel saavutatud. Kui valimise päev on käes, siis kestab valimise protseduur kuni üks kandidaat on saanud 9 või rohkem häält 18 akadeemia liikmest ja kuulutatakse võitjaks. Võimalikud kokkuvõttumised lahendatakse kompromissiga.

Akadeemia käib koos igal neljapäeval aasta ringi, väljaarvatud suvepuhkus aeg ja ühel neljapäeval akadeemia alaline sekretär dr. Gierow teeb auhinna saaja teatavaks.

Nobeli auhinna ajaloos on siiski momente, millele Rootsi akadeemia peab pilnikkusega tagasi vaatama. Ibsen, Strindberg, Tshenhov ja Tolstol jäid ilma auhinna kuni samal ajal määrati see nalle, kes ammugi unustusse jäänud. Tolstol isegi ühes kirjas Rootsi akadeemiale andis märku, et ta võibolla ei nõustugi määramise korral auhinna vastu võtmata. Aga seda määrastist kahjuks ei tulnudki. Mõnel puhul on see üle vaatamine, näit. kreeklase Kazantzakisega, lõppenud kirjaniku emneaege ootamatu surma tõttu. Akadeemia on oma valiku tegemisel sageli väga suure ülesande ees ja on alati katsunud seda lahendada oma teada hästi, enamuses aga paremini, kui teised selliseid ülesandeid täitvad akadeemiad.

Rootslasi on kritiseeritud, et kas on tark anda sellist internatsionaalselt auhinna rootslastele enestele, kuna praegu on Nobeli laureate rootslaste eneste hulgaat kuus: Geijerstam, Lagerlöf, Karl-feldt, Lagerkvist, Johnson ja Martinson. Viimase kahe puhul on auhind jagatud kahele. Sellisel oma kirjanike esiletõusmisega tekkivat on internatsionaalse auhinna laialdaselolemu vohendada.

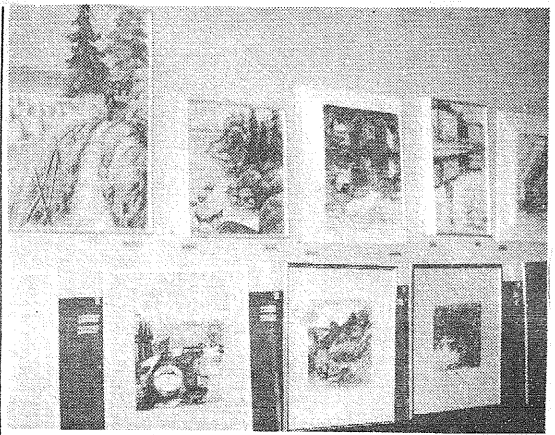
Alfred Nobeli testamend, mille ta kirjutas täpselt 80 aastat tagasi 27. nov, märkitleb kindlaks auhinna mõist põhialused: "See on minu soov, et neld auhinna ande ei oomistata mingisugust tähelepanu kandidaatide rahvusele, nii et just suurema väärtsusega looja peab selle saama, kas ta on skandinaav-lane või mitte." Seda on tõlgendatud kui väikest suunaandmist skandinaavia autorite eelistamiseks. Aga need rootsi kirjanikud, kes nõustuvad Rootsi akadeemia liikmeks astuma, kaotavad tulevikus automaatselt õiguse Nobeli auhinna saamiseks.

Kuidas reageerib laiem kirjandusmaailm Nobeli auhinnaatule kui need on näit. rootslastes nagu mõõdnud aastal. New Yorgis peatükimne ameerika kirjaniku küsitlusest selgus, et keegi ei tundunud neld laureate, kuna nende teosed pole ilmunud ingliskeelseina. Aga seda on juhtunud ka ameerika oma kirjanikuga. Kui W. Faulkner sai 1949.a. auhinna, pol-nud Ohendrikkides alnsatki ta teostest mõtigi.

Alles laureaadiks saamisel suurenes nõudmine ta teoste järgi. Nüüd on ka rootsi 1974.a. laureaad leidnud tee tõlgete kaudu ingliskeelse lugeja teadvusse.

Maailmakirjanduses toimub praegu igasuguseid mõtmeid ületav elav käikimine. Igal aastal trükitakse kümneid tuhandeid raamatuid, millest muidosa vaevalt võib lugeja teadvusse jõuda. Kui Ameerika burg baseerub best-selleri süsteemile, siis tavallisel need teosed autorile Nobeli auhinna ei suuda anda, vaid kaovad unustusse. Kuigi ka paljud Nobeli laureaadidest on unustusse jäänud, pole auhinna tähtsus maailma kirjanduselus sugugi aastasla jooksul vähenendan, vaid hoopis suure-nud.

Kindlasti tagab selle koha ka laureaad nimega koos käib 140.000 dollari suurune auhinnaasumma, mille kõrval sobiks ära märkida, et prantslased kuulsa The Prix Goncourt'i rahaline suurus on 10.93 dollarit (10 franki), kuid auhinna tõttu suurenev raamatute müük toob autorile siiski telse vilisi majanduslikku tulu. (Vt)

Vabaaja-looming

Göteborgi Eesti Majas toimus mõni aeg tagasi Kärt Jõgise kunstnäitus, mis oli avatud kahjuks ainult neli päeva. Näitus oli mitmekesine ja väga rikkalikult eksponeeritud, sisaldades õlimaale, akvarelle, kivimosalikke ja rütm-tehnikas seinavaipu.

Kärt Jõgis ei taotlenud oma väl-

japanekuga mingeid kunstilisi ega majanduslikke eesmäärke, vaid näitas seda, mida on võimalik saavutada vabaaja kasuliku veetmisega. Sellest seisukohast täitis näitus oma ülesande abolu-st.

EPL fotograafi Oskar Kopleri pildil osa väljapanud õlmaale.

Informatsiooni vabadus ja TV

Sündikalistide ajalehe "Arbets-ren" TV-kroonik Armas Saast-moisen vastab küsimusele: Kuidas toimib TV rahvusvahelisel plaanil:

Juba 1946 võeti UNESCO's vastu otsus, et maailmas peab toimuma "vaba informatsiooni kuigimine". Helsingi tippkonverentsil võeti vastu samasugune otsus. Otsustele on alla kirjutanud ka N. Liit. Me teame, kuidas otsust praktiliselt teostatakse N. Liidus ja tema poolt valitsetud maades. Raudestride taga võib ainult üks rootsi TV-reporter, Göran Skarsberg Mosk-vas. Ta asendab väljasaadetud Olle Stenholmi. Kremli härrad viskavad välja häid ajakirjanike, kes täidavad oma enesestmõiste-tavaid kohustusi.

Rootsi grupp näitas sügisel TV-s paar Tshenhovloovakkias sisse-mängitud programmi. Grupp pidi oma tööd tegema väga ettevaatli-kult. Ja pärast programmi näita-mist Rootsis suleti piir reporterite-le.

Vietnam, mis pärast rahu väga suurel määral huvitab demokraat-likku maailma, on peagu hermee-

tillisel suletud. Sinna lastakse sisse ainult neid ajakirjanikke, kellest ette on teada, et nad raporteerivad "suure austusega". Me oleme sel-lest näinud näiteid. TV-valduses Vietnam abistamise vastase ja abistamisministri Sigurdsoni vahel välitis viimane, et Vietnamis olevat ju sisse lastud "ühe kodanliku aja-lehe esindaja", nimelt "Dagens Nyheteri" oma. Sõna "kodanlik" saab ju väga mitmet moodi kasu-tada. Mõned kodanlased arvavad, et DN on "Ny Dagi" suurem väl-jaanne.

Inglismaa ja USA-s on rootsi TV-l rida esindajaid, kes võivad kriitiliselt kirjeldada seda, mis nendes maades toimub. Nad võiv-avad seal vahalt töötada. Eriti kui tegemist on USA-ga, on nad võinud saata "väljakaevavat" ajakirjan-dusliku töö tulemusi seoses Wa-tergate'i skandaaliga — mis on sünnitanud kahjurõõmu kõigis, kes näevad Ameerikas kõige paha juurt meie maakeral. Nad tõigit-sevad massimeediümite ülesannet vastavalt oma poliitilisele usu-le. Teistel on olnud kasu Watergate'i-rapportidest. (EPL/AI).

UUS ARLANDA

Insener Aleksander Tiitso on Stockholmist landstingeti tehniline konsulent suurejooneliste Arlanda lennuvälja ümberhitamistööde juures.

Ta kirjutab ajakirjas "Landsting" eriti välismaalikkemise jaoks määratud ehituste tulevikust.

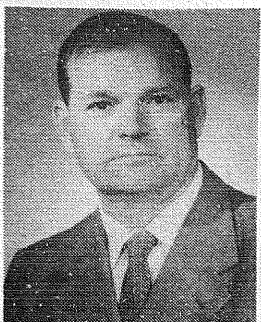
Aastal 1980 arvestatakse välismaalikkemise hõlmavat v. 4,5 miljoni reisijat, mis võib anda teatud tundidel 200–250 reisijat. Selle liiklemise jaoks on tarvis 34 paika lennukitele. Välismaalikkemise terminaal koosneb tulevikus kesksest ehitusest kahe platvormitusega (lennukite "ankurdamiseks"), ehitused on 2-3 kord-sed ja keldritega. Kokku hõlmab selle keskehituse pindala v. 68.000 ruutmeetrit. Lennukite meeskonda jaoks ehitatakse eraldi maja.

Reisijad tulevad ja lähevad ilma, et neld oleks vaja kasutada treppe, lennussilade kõrgust saab vasta-valt lennukitele muuta. Kogu liik-lussüsteemis on arvestatud invali-diseeritud reisijate vajadustega. Keske ehitus on 180 meetrit ja ti-behitused kumbki 150 meetrit pikad.

Arvestatakse et aastal 1980 on ehituses re: lendatud 2000–2500

ametnikku, neist u. 800 tööl samal ajal.

Ma-aala välismaise liiklemise jaoks hõlmab v. pool miljonit ruutmeetrit. Kõikide lennukite "silidade" juures on olemas kindlad seedmed õli, elektrit ja vee tanki-miseks. Kaovad ennuvõljaliku ringi sõitvad tankautod. Parkimisplatsil on ruumi v. 1250 autole. Ehitus ar-vatakse valmis olevat novembris 1976. (EPL/AI).

Ins Aleksander Tiitso

Uudiskirjandus

KIRJANDUSEST JÕULULAUAL
Jõuluks ilmus Lundis Eesti Kir-janike Kooperatiivi kirjastusel Vergiljuse eepos "Aeneis" Ants Orase tõlkes. Homerose kõrval on see roomlaste töö maailmakirjan-duse tähtsamal ja üks enim mõju avaldanud läänemaise kirjanduse arengus, mille kuidagi lähedane oma aineistiku tõttu. "Aeneis" on ühtlasi tõlkeja elu-öö, haruldane oma keelelise varjundrikkuse ja sõnavara lausega. Sobiv kinke-teos nalle, kes on võimelised hindama maailmakirjanduse tippteoseid (hind kr. 42.-).

Jõuluks ilmus ka Victor Terrace sulest lühimonoграфия "Aleksis Rannit", tähelepanevad oma põhja-liku analüüsi ja luulevõrmi kohta. Romaanidest jääb jõuluraamatuks S. Ekbaumi "Vang, kes põgenes". Kooperatiivi järgmise teos, Mälgu mälestused ilmutab jaanuaris. Sobl-vaks kinkeraamatuks on kujune-nud Heino Susi hiljuti ilmunud kaksikromaan soomepõltest — "Ole lahe" ja "Kojutulek". Sõna- ja rilditeos "Eesti Rootsis"

/ "Eestland i Sverige" ei jõua ka-hjuks jõululaale, kuigi see kavas oli. Käskikiri aga on trükkikoja ja mõlema väljaandja ilumumist sa-maagegsl on oodata nii pea kui see tehniliselt võimalikuks osutub. Odava ettehtellimisvõimaluse (kr. 139:40) tähtjaks on 31. dets. s.a. Need, kes selleks ajaks on tellimise ära andnud, võivad kindlasti veel arvestada nende raamatuse ka-savõtmisega. Maksta võib esialgu k ainult pool põhhiinast, s.o. kr. 47:- kasutada. EKFK postgroi 43 371-3 või aadressi: fack 1, 22003 Lund 3. Tellimist saab ära anda, informatsioon küsida, as-temaksukaarte ja kinkekaarte tel-lida ka telef. 046-12 17 19 või 046-11 96 90 (õhtul ja pühapäeviti). Vaadaku igatiks järele, kas ta enese ja omaste jaoks on tellimise ära saatnud, sest mitte ühegi akti-tilve ning rahvusliku eestlase nimi ei tohiks puududa selles meie eluraamatust. Kuid enne kõike — teos ise kujuneb üheks olulisemaks dokumendiks meie elust eksilisil nii sõnas kui pildis.

Korp! Vironia koondiste esimehed juubelkatsusel. Vasakult — Olged Aule (Saksamaa), Harald Tamm (Montreal), Albert Tattar

(Venetsuecla,) Tõnu Toome (Toronto), Karl Mikkelsaar (USA, Los Angeles), Henry Tekkel (USA idarannik), Ilmar Aule (Rootsi).

Korp.Vironia 75-a. juubel

TORONTO (EPL) — Korporatsioon Vironia tähistas kogu vabas maailmas oma 75-aastasest sünnipäeva. Korp. Vironia on eesti korporatsioonidest vanim — see oli nimelt kolmveerand sajandit tagasi, kui Riias astus avalikkuse ette sealse poliitnikumi direktoriloolal ja kinnitamisel violett must-velgeld värve kandev eesti korporatsioon, milline võeti vastu poliitnikumi korporatsioonide liitu. Tegelikult oli asutamiskoosolek toimunud aga juba 7. märtsil 1897, mil Karl Ipsberg kutsus Ernst Enno korterisse kokku asutamiskoosoleku. Suurim juubelil tähistamist toimus Torontos, kuhu korraldaja maade koondiste esimehed hulgas esindajad

Pidustused kestsid neli päeva ning kahest pidulikust sündmusest — jumalateenistusest ja aktusest võtsid arvulikkalt osa ka teiste organisatsioonide liikmeid külalistena.

Pidustused algasid neljapäeva õhtul armulaua-jumalateenistusega Vana-Andrese kirikus, kus teenisid kolm viilistlast-õpetajat — USA-st Rein Neggo ja Aldo Vaharo ning Rootsiast praost Ivar Poell (Pöhl). Koguduse õpetaja Andres Taul (EUS) ütles tervituse juubelil ja külalisõpetajatele.

Jututuse pidas õpet. Vaharo. Palve Kodumaa eest pidas õpet. Neggo, mälestades langenuid ja igavikku läinuid, kes võidelnud kodus, vabaduse ja vanemate pärisosa õiguse eest. Liturgilises osas

ja armulaua jagamisel toimusid kõik kolm õpetajat.

Kontsert osa kirikus koosnes viilistlaste Roman Toi helindeist ja kaastegelustel, kes orellil esitasid oma Prelaudiumi ja Postludiumi ning saatis solist Avo Kittaski (Frat. esticus), kes esitas R. Toi "Palve" ja "Psalmi 21".

Laupäeval pärast lõunat toimus pidulik aktus Harbour Castle Hotel saalis, millest osavõtsid ka teiste akad. organisatsioonide esindajad jt. külalised. Presidiumi lauslusid Toronto peakoondise senior Tõnu Toome ja teiste koondiste seniorid — Venetsueelast Albert Tattar, USA-st Henry Tekkel, Montreallist Harald Tamm, Saksamaalt Olged Aule, Rootsiast Ilmar Aule ja USA läänerannikult Karl Mikkelsaar. Kokkuvõetud tervitas senior Toome.

Teadusliku kõne pidas viilistlane dr. Ants Tõu röntgenoloogial alalt. Ta mainis, et röntgenkiirte avastamine ja röntgenoloogia oli vaid mõned aastad enne Vironia asutamist aeg toiminud ja see arstiteaduses pööret ennustav avastus oli kahtlemata ka Vironia peres üheks arutlusaineks. Röntgenoloogia on vaehepeal teinud läbi suure ja tähelepanetava arengu ning just viimasel aastal ja tänapäeval

eriti. Seetõttu on see jällegi arstide keskel ja teaduste maailmas üheks keskseks huvipakkuvaks arutlusaineks. Kõneleja lõi elavas käsitluses ja valgusplaatide abil esle näited röntgenoloogia edust, eriti haiguste ravimisel.

Vironia ajalooast rääkis viil. Tekkel, käsitledes lipukirjast mõisteld — "ühisus" kindlus ja ausus".

Juubelilärle töid tervitust ja parimaid soovet EKL senior R. Viksten, andes üle ka kaks hübepeakaali, naiskorporatsioonide nimel Anne Tüll, andes üle teose "Eestlased Kanadas". EUS-i nimel esimees J. Nurmberg, kes rõhutas ühist sõprust Vironiaga selle algusest peale ja Vironia nime loovutamist, mis EUS-i oli nimetusena korporatsiooni vormi nõutamisel Tartu Ülikooli juures 1881. aastal, milleks aga luba ei saadud. Edasi tervid läti korporatsioonide sõpruslepinglased, andes üle mälestusesemetena pokaalid ning teiste organisatsioonide esindajad. Kirjalikke õnnitlusi oli tulnud üle maailma ja ka kodumaalt.

Lõpusõna aktusel ütles Venetsueela senior A. Tattar ning aktus lõppes hümniga.

Pidustused jätkusid reedel venenastuspeoga laupäeval balliga ja pühapäeval viimase kognemisega.

ERN valis juhtkonna

ERN juhatusse koosolekul valiti järgmiseks kaheks aastaks uus ERN presidium, sekretariaat ja moodustati komisjonid.

ERN presidiumi kuuluvad: otse valitud esimees J. Mikkelsaar ja endine esimees T. Kint, abiesimehed: Aksel Mark, J. Maand ja K. Erenurm, laekur J. Raud, peasekretär Heinrich Mark. Presidiumi kuuluvad veel: E. Mäelo, E. Krepp, R. Kaasik, P. Tõnus. ERN sekretariaati valiti: W. Muld, G. Kõrb, M. Juhkam, T. Moora, J. Ruusa ja I. Rebane. Väliskomisjon: Esimees: J. Mikkelsaar, abiesimehed: E. Uustalu ja W. Muld, sekretär: V. Koisar, liikmed: E. Krepp, E. Penno, R. Kaasik, J. Maandi, A. Mägi, A. Muld, E. Peterson, I. Rebane, E. Nõu, M. Juhkam, H. Klisk, A. Lemberg, A. Horn, A. Ots, J. Raud, J. Ruusa. Üld- ja Majanduskomisjon: Esimees: Aksel Mark, sekretär: T. Moora, liikmed: J. Raud, K. Lepik, E.-J. Nõmmerna, K. Kaarik, J. Maandi, P. Tõnus, R. Jalakas, K. Erenurm, H. Lebert, B. Mäelo, A. Kompus, A. Horn. Ex officio: Heinrich Mark. Kultuur- ja informatsioonikomisjon: V. Taul, G. Ränk, J. Mägi, E. Eliaaar, A. Mägi, K. Lepik, J. Kauri, J. Kiviloog, H. Klisk, K. Ristikivi, H. Oit, A. Ruusa, Alide Martinson, R. Kolk, A. Sagim, I. Rebane. Eesti Päevade ja koostöökomisjon: Esimees: J. Maandi, liikmed: A. Pärtel, E. Penno, A. Horn, T. Moora, I. Rebane. Esindajad E. Päevade Rootsi Komitees: A. Pärtel, T. Moora.

Postuumne lõpudiplom

LOS ANGELES (VES) — San Jose ülikool otsustas anda postuumset välja lõpudiplomi ja BS kraadi 4. juulil mägestikuäärsele koolile, kus traagiliselt uppunud üliõpilasele Viia Ranaele.

Diplom anti teaduskonna esindajate poolt üle tütarlapse vanematele mälestusjumalateenistusel 2. novembril. Viia Raud oli erilisel edukas õpingutes inseneriteaduskonnas. Teaduskonna otsus oli almaluadne ülikooli ajaloo. Õnnetus juhtus Lääneranniku Eesti Päevade ajal ühenduses noorte väljasõiduga mägedesse.

Anti Vabadusliidu akas tegevusaasta

Hiljuti pidas Eesti Vabadusliit oma Tüskogu koosolekut, kus kinnitati aruanded, võeti vastu uue tegevuskava ja eelarve ja valiti uus juhatus. Majandusaruanne kinnitati esitatud kujul. See näitas suurtes joontes n.ö. peost-huulid, tegevusaruanne selle vastu näitas aga tunduvalt suuremat aktiivsust võrreldes eelmise aastaga, ja seda nii hästi sissekui ka väljapoole suunatud tegevuses. Viimasest võiks eriti välja tuua Eestiast UNO Tüskogule saadetud memorandumit tükkimist rootsi keelde ja selle välja andmist postkaartina. Neld on saadetud mõjukatele rootslastele, massmediumile ja organisatsioonidele kaudult üle tuhande eksemplari. Selle tükkimise mõju hakkab aga tulemusel andma nüüd uuel tegevusaastal, ja see on nii rõõmustav ja huvitav, et selle juurde on põhjust tagasi tulla.

On kogutud, koostatud ja saadetud valitsuse ja riigipäevallikme-

tele, ajalehtedele ja raadio-TV-le aktuaalselt informatsiooni kodumaalt, eriti ühenduses hiljutise kohtuprotsessiga Tallinnas. Seda informatsiooni on kasutanud paljud ajalehed, eriti Lõuna-Rootsis ja riigipäevallikme Strandbergile oli see ajutuseks tema interpellatsioonide riigipäeval.

Erilist tähelepanu ajalehtedele ja raadio-TV-s kirutas E. Vabadusliidu poolt algatatud ja koos teiste põgenikeorganisatsioonidega läbi viidud protestiaktsioonid Malmis, ühenduses seal oktoobri kuul toimunud N-Liidu kultuurinädalaga.

Märgkirjad on saadetud peaminister Olof Palmele ühenduses rootsi sõjalaevastiku külastusega Tallinna mõeldunud suvel ja ühenduses varem nimetatud kohtuprotsessiga Tallinnas.

Sissepoole suunatud tegevusest võiks eriti välja tuua paar aastat tagasi alustatud ja ilka jätkuvat tegevust koostöö saavutamiseks meie organisatsioonide vahel. Et ka see töö on annud tulemust, ilmnes selgelt mõeldunud III Eesti Organisatsioonide Kongressil, kus koostöö küsimus kujunes peaküsimuseks ja kus vastu võeti tegelik koostöö kaudu koostatud ühine resultatsioon.

Mõeldunud tegevusaasta jooksul on E. Vabadusliidu liikmete arv kasvanud, ja eranditult nooremage generatsiooni kuuluvate, rahvuslikult aktiivsete liikmetega.

E. Vabadusliidu esimeheks valiti tagasi senine esimees Ago Kriisa, juhatusse valiti (L-Rootsiast) Rein Asu, Katrin Särge, Tiit Kauri ja Tõivolemb Kivikas. (Stokholmist) Voldemar Kivised, Tarmo Oja, Jüri Lepik ja (Göteborgist) Viitri Oluper ja Mart Nõmm. Juhatuses asemikeks valiti Harald Nürk, Madis Laas, revisjonikomisjoni Pille Laas ja Lembit Aring.

HK

Ago Kriisa valiti tagasi Eesti Vabadusliidu esimeheks.

Göteborgi Eesti Seltsi Naistring korraldas jõulumüügi, kus jõulukingitustet ostjad leidsid kauneid kaunistusi ringi liikmete "näpudotust", nukkusid jne. Pildil jõulumüügi tegelasi. Vasakult nukkude kõrvalt pr. Tamara Põlder, pr. Maria Läns (istub ees), pr. Maria Soovik ja pr. Helmi Aug (EPL-foto KOPLER)

Londoni eestlase hotellid

NEW YORK (VES) — New Yorki saabus külastusreisile Londonis, Inglismaal, elunev Kaupo Norman, kes oma kodulinnas tegeleb hotelliasjanduse alal. Ta omab hotellide reservatsioonide büroo ja lisaks sellele mitu hotelli, neist "Easton Hotel" 38 Belgrave Road, London S.W. 1, millist majandab koos inglase partneriga.

K. Norman, pärinedes Järva- maalt, on üles töötanud väikesest algusest suhteliselt lühikese ajaga. Hotellid, mis ta koos partneriga omab, ei ole suured. Suuremas neist on külaliste jaoks 54 tuba. Nad ei kavatse uusi hotelle enam juurde soetada.

Ta alustas sellel alal üsna väikeselt, aga hea ajal, nimelt siis, kui hoogsalt turismi tõttu hotellides tubade saamine Londonis oli raske reservatsioonidega peagu võimatu. Nüüd on olukorrad teised, kuid oles juba tuntud, töötab ka reservatsioonide büroo eduga.

Göteborgi ja Lääne-Rootsi koguduse nõukogu liikmed. Esreus vasakult Elmar Aibast, Ruut Paglant, Vello Piirsalu, Salme Randsalu, Alma Väina ja Elmire Kägi. Teises reas Albert Uukareda,

Jüri Adla, Elmar Martin, Aleksander Kila, Paul Kosk, Johannes Äärlaht, Evald Lilleste, Erich Kesküll ja Gerhard Peet. (Foto Kopler).

Ühine märgukiri arhiivitöö asjas

12. dets. esitati tööturaministrile Anna-Greta Leijon'ile 19 balti organisatsioonide ühine märgukiri, mis käsitleb nende organisatsioonide seiskumise seoses tööturavajutuse kavade arhiivitöödele institutsiooni ümberkorraldamiseks.

Küsimus algatati riigiteenil järe ametühingu kongressil 1975. a. novembris ja reformikava toetle arhiivitööliste tööerakendamise ümberkorraldamist, samuti nende soltsaalse staatuse parandamist ja reguleerimist. Kava näeb aga ka ette, et organisatsioonid ja asutused tuleks edaspidi osa arhiivitööliste tööstusest maksta oma summast.

Märgukirjas rõhutatakse, et nii nagu paljude teiste erialaliste organisatsioonide juures, eriti ka balti organisatsioonide juures on see täiesti võimatu vastavate summade puudumisel. Reformi teostamisel võib tekkida olukord, et suure arvu arhiivitööliste osas paranemise asemel nende olukord ja tööerakendamine võimalused väga aluliselt halvenevad.

Märgukiri näitab ka võimalused, kuidas kogu küsimust positiivselt lahendada. Märgukirjale on alla kirjutanud nende balti organisat-

sioonide esindajad kelle juures töötavad arhiivitöölistel: Eesti Komitee, Eesti rahvusnõukogu, E. Kultuuri Koondis, E. Kirikuvallitus, b. Arhiiv, B. Instituut, B. Komitee, B. Humanistlik Ühing, samuti Läti Abistamiskomitee ja Läti

Streik tabas eesti lehti Kanadas

TORONTO (EPL) — Viis nädalat katnud poststreik lõppes 2. detsembril, kui postametnike ametiühing otsustas võtta väikese hülkeenamusega kiita heaks nende esindajate poolt pealinnas tehtud kokkuleppe. Juba samal õhtul algas töö postkontorites ja hakati postisaadetisi vastu võtma.

Välismaade post, mis pika aja

kestel ei pääsenud üle piiri, on nüüd avatud ja lubatakse ka pühadeks kätte toimetada.

Streik takistas ka eesti organisatsioonide normaalseid tegevusi ja tabas eriti raskesti meie ajalehti.

Kuigi lehti jagati talletustest ja saadeti pakkidena jagamiseks mõnedesse eestlaste keskustesse teisel teel, jäid enam kui pooled

lehed ootama postiliikluse algust. Ainukene, kes streigiolukorrast kasu sai oli äsjaasutatud.

Eesti Kunstide Keskus Kanadas, kes avas virgatspostiteeninduse.

Välismaadesse määratud kirjad viidi üle piiri USA-sse, margistati seal ja postitati. Posti saatjad maksid eritasa, mis läks organisatsioonile. (HR)

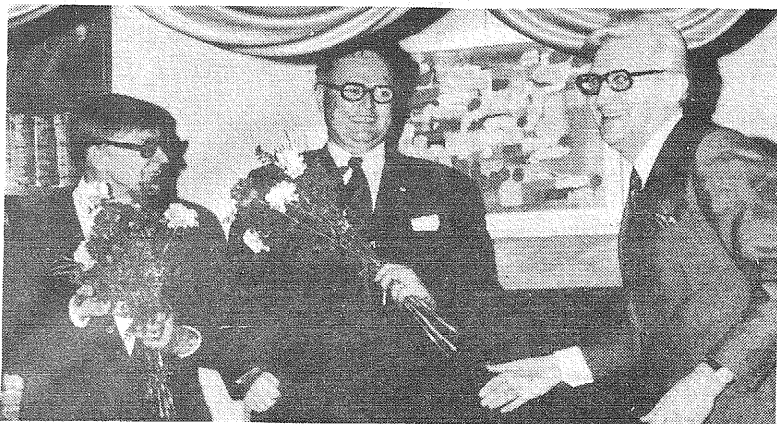
Fantoom

Torontos EM juurdeehitus katuse alla

TORONTO (EPL) — Juurdeehitus Eesti Majale Torontos, millega alustati vara-suvel on kulgenud rahuldavalt. Seni teostatud tööd on võtnud küll 1,5 kum rohkem aega kui ette nähtud, kuid vastamata sellele viiakse juurdeehitus enne jõulu katuse alla, parameks aknad ette ja võimalik et ka valgustus ja soojendus mõningatesse ruumidesse.

Seni on aktsioonitoimkonna kaasabi laekunud ehitusfondi ca 50.000 dollarit. Kui järgmise aasta jooksul laekub teist 50.000, siis Eesti Majal pole tarvis teha panga laenu. Valmistatavate ruumide ümbruskond on juba seigunud ja kavade kohaselt juurdeehitus majandab end ise ega hakka koormama vanemat maja osa. Seni on ehitustööde arvel välja makstud 60.000 dollarit.

Atiäh vaevanäigijatele! Stockholmi eesti algkooli juhataja Henno Kirikmäe (paremal) surus pärast õnnestunud jõulupidu tänuks Ao Vaksil kätt, kes oli teinud lastenäidendi ja selle ka lavale tõi. Õpilased andsid talle nii Ao Vaksile (vasakul) kui ka muusika korraldajale Viljar Naisreile (keskel). (Foto Andy Looor).

Tartu ülik. aasta-päeva aktus Lundis

LUND, (EPL) — Lundis tähistati Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli 50. aastapäeva aktusega Grand Hoteli Luukase saalis 7. skp. Sellest osavõtvat publiku moodustas peamiselt kesk- ja vanemas põlvkonnas kuuluv akadeemiline pere, kes õpinud omal ajal Alma Materis Tartus. Hiljem istuti koos ühises kohvilauas ja tuletati Tartu tudengipäevi meelde.

Aktuse avasõnad lausis korraldaja Eesti Teadusliku Seltsi Louna-Rootsi Osakonna abiesimees fil. dr. Valev Uibopuu. Tartu Ülikoolile oli suureks õnneks, et ta võis tugineda vana ülikooli traditsioonile, varimale kogu Venemaa ulatuses ja ühele "vanimale Läänemere ruumis. Ainult Kopenhaagen ja Uppsala ulatusid võistujana ajas ettepoole. Kuigi Tartu Ülikooli

Fil. dr. Valev Uibopuu

E. Tiitso Saab-kontori juhatajaks

LINKÖPING (EPL) — SAAB-SCANIA nimetas oma administratiivse ratsionaliseerimise kontori juhatajaks tsiviilinsener Endel Tiitso, kes senini töötas samas büroo planeerijana ja ADB-süsteemi väljaarendajana. Endel Tiitso tuli SAAB-i lennundivisjoni teenistusse aasta tagasi.

Resolutsioon

Luksemburgis toimunud maailma noorliberalide liidu kongressil, kus viibisid eesti noorliberalid Ülo Ignat ja Andres Käärk, vieti vastu resolutsioon, mille ühiselt esitasid Eesti Liberaaldemokraatliku koondele noored, Israelil sõltumatu liberaalne erakond ja Israeli liberaalne erakond.

Resolutsioonis taunitakse N. Liidu Baltikumi rahvaste, juutide j.t. vähemuste rõhumist N. Liidus. Protesteeritakse ka viie eestlaste üle kohtupidamise vastu Tallinnas ja ütleatakse:

— Meie toetame Balti rahvaste võitlust rahvuslikul pinnal enesemääramise saavutamiseks. Toetame nõukogude kodanike õigust vabaks väljarendamiseks N. Liidust ja nõuame viivitamatut vastuhemuste tagaklusumise lõpetamist

Pahandusi sõprus-päevadel

BUFFALO (M.E.) — Siin toimunud mõõduvad nädalalõpul keskkõne eesti noortekeskuse (KLENKI) sõpruspäevad, millest võttis osa umbes 200 inimest, neid kogukas osa Kanadast.

Päevade kava hõlmas loenguid teemad nagu Kalevipoeg kunstis, analüüs Kalevist ja Kalevipojast (Endel Ruberg), Eesti rahvarõided (Linda Tark), Kristluse osa eestluse kujunemises, elu, täna ja homme (Vello Salo), Maailma rahulepingute saatusest (Uno Teemant), Üksildustunne (Vello Serrat), Kadunud põlvkonna liikme muljeid (Taavo Virkhaus), Muinas-eesti ehted maailma üldpildil valguses, samuti ka veel rahvapeo, kontserdi, arutluse esto '76 noorteprogrammi ümber, kunstinähtust, raamatunäitust ja püst erilaadi luule ja proosa ettekande.

Klenki päevade õnnestumist tahtsid aga mõningad vahejuhtumid segada. Mõned osavõtjad võtsid enda peale uste mahalõhkumise ja muu pahmakaerumise, nii et isegi politsei tuli kohale kutsuda, sellega andes Klenkile mitte just parima nime.

Huumor

Nali okupeeritud kodumaalt: Inspektor tabas lõhepüüdja. Mehel oli kahju suure hirmu ja vaevaga saadud kala ära anda ja ta peitis selle kuue alla. Kala veri tilkus pükstele. Inspektor: "Mis veri see on?" Rööpvõtja: "See on eelmise inspektori veri."

TV pidev vaatamine kahjulik või kasulik

Austraalia postivaltuse ülesandel on 13-meheline uurijate grupp katnud kindlaks teha, kuidas mõjub pidev ja pikaajaline TV vaatamine inimesele. 213-leheküljelises raportis öeldakse muuhulgas:

Pidev TV vaatamine kujuneb harjumuseks, mis kutsub esile muudatust inimese ajus. Vasaku ajukoore funktsioonid vähenevad ja on suunatud ainult TV jälgimisele. Muidu on see aju osa nägemise, analüütiliste ja kaalutlevate protsesside keskuseks. TV vaatamine toimub tegelikult mitte aktiivselt, vaid teataval määral "hajameelses" olukorras. Värvil TV on kahjulikum kui mustvalge, kuna osa aju energiat läheb vastuvõetud visuaalide töötlemiseks. See raskendab muuhulgas kahe ajupoolse omavahelist koostööd.

Suur hulk inimesi kasutab TV-d, et põgeneda oma hingeliste probleemide ja välismaailma eest. TV isoleerib nad tõeliselt maailmast. Kontaktipuudus välismaailmaga jätkub ka veel tükk aeg pärast seda, kui TV aparaat on suletud.

Huumor

Kommunistliku partei esindaja uurib rahva meeleolusid Eestis ankeetküsimustega:

— Mis te arvate oma elust kodanliku rezhimi ajal?

— See ei kõivanud kassi hanna allagi...

— Aga praegu, Nõukogude korra ajal?

— Nüüd kõlab küll...

Arst: "Mille üle teie abikaasa siis kõige rohkem kurdab?" Mees: "Minu üle."

Alkotest kõrtsis

Austraalias on alustatud meetodiga, anda baarikülastajatele võimalus kontrollida oma väljapuhutava hingehõhu alkoholisisaldust juba baaris — enne kui nad asuvad rooli taha. Proov on loomulikult vabatahtlik ja politsei pole asjasse segatud.

Tervishoiuvalitsuse arvates tuleb midagi teha, et vähendada autojuhtide joobnud olekut. Poolad surmaga lõppenud õnnetustest ja kolmveerand ühe autoga juhtunud õnnetustest olenevad alkoholitarvitamisest.

Politsei loodab, et baarikülastaja juba koha peal teada saades et ta pole sobiv auto juhtimiseks, valib oma auto asemele takso ja vähendab õnnetuste arvu. (EPL/AI)

TV vaatamine vähendab inimese võimet unenägudeks, mis on bioloogiliselt väga oluline. Kui inimesed magades und ei näe, mõjutab see nende enesetunnet, tekitades enesekeskkondumist ja unustamist.

Küsimus on ka, kas TV vaatamine ei röövi lastel nende loomulikkust ja aktiivset suhtumist ümbritsevasse maailma, see vähendab vaimset aktiivsust. TV kui õppevahend ei tohiks omandada määravat tähtsust, see arendab passiivsust.

TV-d võib püütud ulatuses kasutada teadmiste jagamiseks, aga see ei tohi asendada loovat, dünaamilist ja sihikindlat õppimist protsessi. See, kes tahab midagi intensiivselt õppida, ei saa TV-t tegelikuks abi, vaid osa ta energiat kulub selleks, et saada üle TV "lahustavatest" efektidest.

Vastupidi eelmistele vaatekohtadele leiab Kanada professor Marshall McLuhan, et TV-i on ka positiivseid omadusi. TV on likvideerinud tabu, et inimese ei tohi teisele inimesele näkku ja silma vaadata. See tabu on aidanud kaasa nähtusele, et inimese kardab "valitsejaid" ja tema tegevust kontrollivaid asutusi. Kui nüüd ka valitsevas postitsioonis inimesed vaatavad välja TV-ruudust ja neile võidakse vabalt otsa vaadata ja leitud, et ka nemad on ainult inimesed, siis vähendab see asjatut autoriteediusku. Inimese tunneb end vabamana ja julgeb arvustada ühiskondlikke nähtusi.

Igal juhul, leivad kõik teadlased, tuleb põhjalikult uurida TV vaatamise mõju lastele — millest meie praegu peagu midagi ei tea. See uurimine on väga oluline. Lapsed, kes tänapäeval vaatavad TV-d, on aastal 2000 vastutavad meie ühiskonna eest. (EPL/AI)

Eesti arst Gustavsbergi

Dr. Mall Krüsa

Stockholmi külje alla Värmdöle nimetatil Gustavsbergi uueks jaoskonnastiks dr. Mall Krüsa.

Kooli noored viulid — neil oli rohkelt — esinemas jõuluneol (EPL-foto TIPPO).

Armas mees, isa ja vanaisa

Artur Kolga

Sünd. 2/11 1918 Kanepis
Surn. 18/12 1975 Stockholmis

Mälestavad kurbuses

LEIDA

TEET-ANDRUS ja KERSTIN
REBECCA, ALEXANDER
HELE-MALL ja HANS

HENDRIK
ÕED
perekondadega

Matusetalitus toimub nelja-
päeval, 8. jaanuaril kell 12
Uppståndelse kabelis Metsa-
kalmistul.

Lahkus jäädavalt meie
armastatud Mamma

Maria Kliit

N-na Sepp

Sünd. 27/11 1888 Harjumaal
Surn. 7/12 1975 Harjumaal

Valusais leinas

SILVI ABIKAASAGA
ERIKA ABIKAASAGA
RICHARD PEREKONNAGA
ALICE ja MAIRE
REET PEREKONNAGA
MÄRT PEREKONNAGA
SUGULASED ja SÖBRAD

Emakene, ei me seda
Jõua ilal unusta,
Kuis nii soojalt Sinu süda
Melle tuksus armuga.

Matusetalitus leidis aset 11.
detsembril 1975 Saha kabelis.

Head sõpra

Artur Kolga't

mälestavad leinas

ILSE ja ILMAR

SEERA ja JÜRI

Armast lauluvenda

Artur Kolga't

mälestab leinas

STOCKHOLMI EESTI
MEESKOOR

Armas abikaasa, isa
ja väimees

Kaugesõidukapten

Hans Truu

Sünd. juulis 1915 Tallinnas
Surn. dets. 1975 Honolulu, Hawaii

Mälestavad sügavas
kurbuses

KULLA

SVEA
perekonnaga

HILJA ja VILLEM

Armast venda ja onu

Rickard Kalju't

Sünd. 15/10 1904 Hiumaal
Surn. 15/12 1975 Antwerpenis,
Belgias

mälestavad sügavas leinas

VEND EDUARD
abikaasaga

VENNA POJAD
VIKTOR ja LEMBIT
perekondadega Rootsis

ÕDE
perekondadega Ameerikas
ÕED
perekondadega Eestis

Puhka rahus Belgia mullas!

Head sõpra

Jüri Tõru

mälestab leinas

KARL ALBO

Puhka rahus!

Koduküla sõpra

Jüri Tõru

mälestavad

MANIVALDE RAUK

HEINU MARTIN

perekondadega

MIHKEL ALGO
abikaasaga

ROLAND ALBO
perekonnaga

Head perekonna sõpra ja ar-
mast ristitama

Helene Nurk'a

lelnavad

RISTITÜTAR MARITA

JULITA ja LEMBIT

HELLE

Summad

Alg. lk. 1

ühiajalisi efekte võiks saavu-
tada, ei saa raha kulutada pa-
ljudele pisiprojektidele. Pri-
oriteeritakse sellepärast koo-
stööprojekte, mis ergutaksid
kontakti ja sisserändajate
organisatsioonide vahel, sa-
muti ametühingutega. Näit.
võiks siin küne alla tulla n.n.
üleotsustav tegevus, informat-
siooni andmise uue eelkooli-
süsteemi kohta ning vabaaja-
ja kultuurilise aktiivsuse kor-
raldamine.

Puudulades toetust sisse-
rändajate ja vähemuste aja-
kirjandusele, mis on luvand-
rarverketite täiesti uueks te-
gevusalaks, juhib artikkel
juba vahepealkirjaga "Ainult
400.000 pressitoetust sisse-
rändajate ajalehtedele" tähe-
lepanu riigipäeva poolt mää-
ratud toetussumma mittepi-
savusele. Juhtides tähelepanu
eelnenud aja käigule riigi-
päeva konstitutsioonikomi-
sjonis, kus küll toetamist
printsipi peeti vajalikuks,
kuid leiti, et praegused pres-
sitoetuse reeglid vähemustele
ei sobi. Ja riigipäeva siseko-
misjon, konstitutsioonikomi-
sjoni arvamisele tuginedes
kirjutas valituse sisserän-
nupoliitika eelnõud arutades:

"Toetust teistest vormides
sisserändajate ajalehtedele
tuleb hinnata nende eesmär-
kide kohaselt, milliseid on
püstitanud sisserändajate po-
liitika. Ajalehed ja ajakirjad,
milliseid Rootsis välja antak-
se keeltes, mis hõlmavad üht
rahvastiku vähemusgruppi,
võivad olla suure tähtsusega
sellisele rahvusgrupile keele-
lise ja kultuurilise seisukohast
lähtudes. Sellised publi-
katsioonid võivad olla ka
väärtuslikud informatsiooni-
ja kontaktiorganiteks. Komi-
sjoni arvates tuleb seepärast
luua võimalus kõnesolevat
laadi publikatsioonide toeta-
miseks."

Selle otsuse vastuvõtmisel
tegi Sisekomisjon ettepaneku
lisada Invandrarverketi pro-
jektisummadele veel 400.000
krooni vähemusajakirjanduse
toetamiseks. Ann-Kristin
Olsson kommenteerib omalt
poolt:

— Kahjuks jääb 400.000
kroonine summa ainult pi-
saks meres pressitoetuse
mõttes. Võrdluseks võib ni-
metada, et kõige vähem
pressitoetus rootsi ajalehele
on 300.000 krooni. Kui Invand-
rarverket jätkab oma katse-
list tegevust ajalehtede ja
ajakirjade toetamisel, mis
ilmuvad võrreldes, siis tuleb
loomulikult loota selleks
määratavate summade suu-
rendamist. Tulevikus peaksid
aga ka sisserändajate ajale-
hed saama osa regulaarsest
pressitoetusest.

Armast

Helene Nurk'a

mälestab leinas

ALJDE

Kongress. . .

Alg. lk. 1

lõppdeklaratsiooniga on tar-
viklik Esindajatekoja seisuko-
ha avaldamine Balti riikide
staatuses küsimuses.

Seletuskirjas tuuakse ette,
et Balti riikide rahvastel on
igal oma ajalooline rahvus
ning erinevus. Vene tsari-
võimu langemise järele saa-
vutasid Eesti, Läti ja Leedu
riikliku iseseisvuse ja tegid
suuri edusamme majandusli-
kul, kultuurilisele ja poliitilise-
le alal.

Balti riikide vägivaldse
okupatsiooniga puhul N. Vene
poolt "saatanliku konspirat-
siooni järgi Natsi-Saksamaa
ja Nõukogude Venemaa va-
hel", nagu ütles seletuskirja
avaldas USA välisministri kt.
Sumner Welles 1940.a., et USA
ei tunnusta seda illegaalset
akti.

Eestlaste, lätlaste ja leedu-
laste emakeele säilitamise
määravat tähtsust kultuurilise
olemolu jätkumiseks
tunnustas USA sellega, et
Kongress hiljuti määras
summad Radio Liberty raadi-
osaadete korraldamiseks
eesti, läti ja leedu keeles.

Balti rahvad on valdavas
enamuses kristlike usutunni-
stuste liikmed, leedulased on
suures enamuses katoliikla-
sed. Vaatamata N. Vene kat-
setele usku Balti riikides
lämmatada, on need rahvad
säilitanud nende ajaloolised
usutunnistused.

Nõukogude Vene on alati
rõhutanud temale alluvate
rahvaste rahvusliku identuse
edendamist. Tegelikult on
see aga vastupidine. Ainult
nende rahvaste suur rahvuslik
visadus on neid seni säästnud
venestamisest.

Eestlased, lätlased ja leedu-
lased ei ole aga allaheiti-
liki teppinud nendele vene-
lastest okupantide poolt mää-
ratud saatusega. On esinenud
survestatuseid väljaastumisel
eriti Leedus. Majanduslikult
on Balti riigid ka nõukogude
võimu all paremas olukorras
kui N. Venemaa teised piir-
konnad.

Internatsionaalsete Suhete
Komitee on kindlalt veendu-
nud, et Esindajatekoda peaks
House Resolution 864 vastu-
võtmisega kinnitama, et mis-
sugust tõlgendust N. Vene ka
võiks anda Helsingi konve-
rentsi lõppdeklaratsioonile,
USA poliitika jääb endiseks,
nimelt mitte tunnustada Ees-
ti, Läti ja Leedu illegaalset
annekteerimist N. Liidu poolt.

Palme. . .

Alg. lk. 1

märgile. Sageli on sellisteks
mälestusmärkideks Teist
maailmasõda meenutavad
sõjalisel mälestussamblad.
Rootsi saatkond Moskvas ei
leidnud seepärast mingit põ-
hjust vastuvõttele selle osa
programm suhtes.

Teie kirjaast selgub, et pa-
lusid inimesi on häirunud
pärjapanek Tallinna külastu-
se puhul. Peaks siiski olema
ilmne, et mingit kavatsust
niihästi osavõtnuks poliitilistest
manifestatsioonidest kui ka
üksikisikute või gruppide sol-
vamiseks pole olnud.

Ma olen Teie seitsukohad
teatavaks teinud ka välis- ja
kultseministeeriumidele.

Sõbraliku tarvi tusega
Olof Palme

Kui esineb surmajuhtum

Konsulteerige suurima usal-
dusega matusebürood

Thure Söderquist
Begravnings &
Eldbegängelsebyrå

Mariatorget 1
116 48 Stockholm
Tel. 44 80 07, 44 80 98

Eriala:

Eestikombelised
matusetalitused
Õöpäevane valvekord

